

Poznań, 4 listopada 2016 r.

Do: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

W sprawie: DP.ZLS.1201.31.2016.6

Uwagi dotyczące Projektu ustawy o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw (z dnia 13 października 2016 r.)

Szanowni Państwo,

Odpowiadając na prośbę o opinie w sprawie projektu ustawy przedstawionego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przekazuję stanowisko Rady Wydziału Anglistyki UAM uchwalone jednomyślnie, bez głosów przeciwnych lub wstrzymujących się, na posiedzeniu w dn. 4 listopada 2016 r.

Rada Wydziału Anglistyki UAM wyraża zdecydowanie negatywną opinię o przedstawionym projekcie ustawy. Podstawowym powodem jest zakładane w projekcie zrównanie tzw. „doktoratu wdrożeniowego” i „uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego” ze stopniami naukowymi bez zróżnicowania tytułatury i dyplomów.

O ile w wielu krajach istnieje instytucja doktoratów zawodowych, są one wyraźnie odróżniane od doktoratów przyznawanych za badania naukowe i nie wszędzie są traktowane jako równoważne z nimi. Znajduje to wyraz także w tytułaturze (np. D.V.M. = *Doctor of Veterinary Medicine* lub Ed.D. = *Doctor of Education* – w odróżnieniu od Ph.D.). Doktoraty zawodowe mają oczywiście rację bytu w naukach stosowanych, jednak tam, gdzie są przyznawane, prawo określa wyraźnie dziedziny i specjalności oraz stosowną tytułaturę. Art. 1 proponowanej ustawy nie wprowadza w tym względzie żadnych ograniczeń. Projekt nie określa także, które uczelnie i które jednostki naukowe są uprawnione do nadawania doktoratów wdrożeniowych.

Wszędzie tam, gdzie przyznawane są stopnie naukowe odpowiadające rangą polskiemu stopniowi doktora habilitowanego, czyli typu „higher doctorate” lub „postdoctoral degree” (np. D.Sc., D.Litt., D.Phil.), podstawą do ich nadawania są wyłącznie oryginalne osiągnięcia naukowo-badawcze, a nie wdrożenia i zastosowania wyników badań. Uprawnienia równoważne habilitacji za osiągnięcia „wdrożeniowe” nie mają odpowiednika w krajach, gdzie nauka stoi na wysokim poziomie.

Ustawowe zrównanie osiągnięć naukowych i zawodowych sprzyjać będzie sprowadzaniu nauki do roli służebnej wobec gospodarki, jako działalności, której pożądanym efektem jest nie tyle zdobywanie i gromadzenie wiedzy, co generowanie praktycznych zastosowań „w sferze gospodarczej lub społecznej”. Ogólnikowe sformułowania zawarte w projekcie nie dają gwarancji, że „wdrożeniowy” stopień doktora i uprawnienia równoważne uprawnieniom doktora habilitowanego nie będą przyznawane np. za rozwiązania projektowe lub technologiczne oparte wyłącznie na wynikach cudzych badań bez żadnego oryginalnego wkładu naukowego kandydata.

Przedstawiony projekt osłabia wymagania formalne w przewodzie doktorskim: promotor pomocniczy „doktoratu wdrożeniowego” nie musi spełniać innych warunków poza tym, że jest doświadczonym pracownikiem wskazanym przez pracodawcę doktoranta. Oznacza to ustrojowe obniżenie rangi promotorstwa w przewodzie doktorskim.

W myśl projektu ścieżka uzyskiwania „uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego” zostaje wyjęta spod kolegalnej kontroli rad jednostek naukowych i Centralnej Komisji. Zamiast przewodu habilitacyjnego przeprowadzanego przez komisję i zespół recenzentów mamy drogę czysto administracyjną i nadawanie uprawnień na mocy decyzji rektora szkoły wyższej, dyrektora instytutu naukowego PAN lub dyrektora branżowego instytutu badawczego. Brak nadzoru ciał kolegalnych oraz brak możliwości odwołania stwarzają ryzyko uznaniowości i nadużyć przy nadawaniu takich uprawnień.

Zatarcie różnicy między uprawnieniami uzyskanymi na podstawie osiągnięć naukowo-badawczych (*research degree*) a uprawnieniami za osiągnięcia o charakterze zawodowym (*professional degree*) skutkować będzie postępującą deprecjacją stopni naukowych (zwłaszcza doktora habilitowanego) bez kompensujących ten fakt korzyści. Jest to naszym zdaniem dostateczny powód do negatywnej oceny całości projektu.

W imieniu Rady Wydziału Anglistyki UAM

dr hab. Piotr Gąsiorowski, prof. UAM
prodziekan ds. nauki i współpracy międzynarodowej
Wydział Anglistyki UAM